

מאמר אני לדודי – ה'תשל"ה

מאת
כבוד קדושת
אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לש"פ ראה, אדר"ח אלול, ה'תשע"ה

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וחמש לבריאה

לעילוי נשמת

מרת ברכה ליפשא ב"ר מנחם גדלי' הכהן ע"ה

שוחאט

נפטרה י"ז אלול, ה'תשמ"ט

ת' נ' צ' ב' ה'

ולזכות

נינתה ברכה ליפשא שתחי'

בקשר עם יום הולדתה החמישי – י"ז אלול ה'תשע"ה

ולזכות אחותה עליזה שתחי'

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ג הרה"ת ר' שלום דוב בער וזוגתו מרת חי' מושקא

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

שוחאט

ולזכות זקניהם

הרה"ג הרה"ת ר' אברהם ליב וזוגתו מרת חפציבה שיחיו שוחאט

הרה"ת ר' גרשון וזוגתו מרת שרה שיחיו אורנשטיין

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נבנ"ט זי"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה.

הגיע מבית הכבוד

תורת מנחם

התוועדויות כרך נו

הכולל את כל המאמרים והשיחות

מש"פ ויק"פ, פה"ח עד ש"פ שלח, כ"ח סיון ה'תשכ"ט

הספר נשלח לבתי המנויים

*

בחנויות הספרים יהי' ניתן להשיג

את הספר בכ"ד מנחם-אב

©

Published and Copyright 2015 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5775 • 2015

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

הוספה

בי"ה, אי' אלול תשי"ב
ברוקלין

הרה"ג והרה"ח הוו"ח אי"א נו"נ
עוסק בצ"צ וכו' מוה"ר ... שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו מיו"ד מני"א – שנתאחר קצת בדרך הילוכו – ונהניתי לקרות בו ... אשר כבר יש התחלה לתוספת מספר התלמידים, ואף שכנראה עדיין אינו שבע רצון מרמת המודם, אבל ידוע מרז"ל שבכדי שיהי' אחד יוצא להוראה צ"ל אלף נכנסים למקרא וכו' כמבואר במד"ר, ונתבאר ג"כ בלקו"ת לג' פרשיות בתחלתו. ואקוה אשר מזמן לזמן מתוספים תלמידים והשי"ת יצליחם ובפרט שכבר פסקו רז"ל יגעתי ומצאתי תאמין.

בטח למותר לעוררו וכן שאר חברי הנהלת הישיבה ע"ד הכנה המתאימה לנצל את החדש אלול ותשרי הבע"ל בענייני חנוך ברוח של יראת שמים ויראת חטא.

... בברכת הצלחה בעבודתו בקדש ואשר זה יהי' ג"כ צנור וכלי לתוספת ברכה והצלחה בעניינים שלו ושל זוגתו שיחיו הפרטים ובברכת כוח"ט.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ שופטים, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה אני לדודי גוי' שנאמר בהתוועדות ליל א' דר"ח אלול ה'תשל"ה (לפני ארבעים שנה) – הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה – מכתבים (תדפיס מכרכי "אגרות קודש – מילואים" מהשנים תרפ"ה-תשל"ה, שמכילים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גוי'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ער"ח אלול, ה'תשע"ה,
ברוקלין, נ"י.

אחד יוצא להוראה ... אלף נכנסים למקרא .. כמבואר במד"ר: ויק"ר רפ"ב. קה"ר פ"ז, כח. וראה גם אג"ק ח"ו אגרת א'תרכט (ס"ד). א'תשע"ח (ס"ה). א'תתמ"א. ח"ט אגרת ב'תשלז*. ח"א אגרת ג'תקצח. ג'תרלט. חכ"ב אגרת ח'רמז.

בלקו"ת לג' פרשיות בתחלתו: נדפס לאח"ז באוה"ת בראשית (כרך ו) תתרכ"ו, ב ואילך. פסקו רז"ל יגעתי ומצאתי תאמין: מגילה ו, ריש ע"ב.

כנגד י"ג מכילין דרחמי, ופי הב', אל תקרי שושנים אלא שושנים⁴⁸, שושנים בהלכות, והיינו, שהגילוי די"ג מדה"ר קשור עם ענין התורה (וקשור גם עם י"ג המדות שהתורה נדרשת בהם), והרי הלימוד מביא לידי מעשה⁴⁹, שזהו כללות ענין הצדקה.

(ד) **וזהו** כללות הענין דחודש אלול, שהחל מר"ח אלול נמצא כבר המלך בשדה וממתין שם, ואנשי העיר יוצאין לקראתו ומקבלין פניו בשדה, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם, שזהו"ע דא"ל הוי' ויאר לנו, שזהו גם מ"ש⁵⁰ יאר ה' פניו אליך, וכל הברכות שכללותם היא ברכת כהנים, מיברכך גו' עד וישם לך שלום⁵¹, שכולל כל הברכות⁵². וכל זה נמשך למטה עד לעניני מארי עובדין טבין — ענין הצדקה, ולפנ"ז בענין התורה שניתנה לעשות שלום בעולם⁵³, ובאופן שהלימוד מביא לידי מעשה, שנמשך בפועל למטה מטה בעולם העשי' ע"י עשיית הצדקה (כמבואר בארוכה באגה"ק⁵⁴). ועד שמתקיים בפועל הענין של שבע דנחמתא, וכמ"ש⁵⁵ ציון במשפט (שהו"ע לימוד התורה) תפדה ושבי' בצדקה (מעשה הצדקה), ובאה הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יקויים היעוד⁵⁶ ואשיבה שופטיך כבראשונה (כמ"ש בריש פרשתנו⁵⁷ שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך), בקרוב ממש ובעגלא דידן.

תוכן המאמר

„אני לדודי“, אתעדל"ת — בחודש אלול, „ודודי לי“, אתעדל"ע — בר"ה ויוהכ"פ. אך כדי שתהי' האתעדל"ת כדבעי, יש צורך באתעדל"ע שלפנ"ז — שזהו"ע התגלות י"ג מדות הרחמים בחודש אלול, כמשל המלך שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר ומקבלין פניו בשדה כו' והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות, „א"ל הוי' ויאר לנו" (ס"א) הדיוק במשל שבנ"י נקראים „אנשי העיר“, ואילו המלך נמצא בשדה — כי, כללות העבודה דכל השנה היא לעשות לו ית' דירה בתחתונים, שזהו תוכן העבודה בשדה — לעבדה ולשמרה, ושם נמצא המלך ש„לשדה נעבד“. והכח לעבודה הוא בגלל שהנשמה היא מבחי' „טהורה היא“, וזהו שנקראים „אנשי העיר“ — „עיר אלקינו“. ולכן אומרים בהתחלת כל יום „נשמה שנתת בי טהורה היא“, ובכל בוקר מאיר לובן העליון — בדוגמת התגלות י"ג מדה"ר בחודש אלול (ס"ב) הכלים לאחזית גילוי הארת י"ג מדה"ר: תורה וצדקה, שזהו מ"ש „בשווקים וברחובות אבקשה גו' אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי ואל חדר הורתי“; והשייכות להרועה בשושנים (ס"ג)

48) זהר ח"ב כ, ב. עדר, א. וראה שבת ל, ח"ח ס"ע 349 ואילך.
ב. (54) סימן ט.
49) ראה קידושין מ, ב. וש"נ. (55) ישע"א, א, כז. וראה בארוכה ד"ה ציון
(50) נשא ו, כה. במשפט תפדה דער"ח מנ"א וש"פ דברים
(51) שם, כב"כז. שנה זו (לעיל ע' ... ע' ... תר"מ סה"מ אב
(52) ראה ספרי נשא שם. וראה ספר ע' קכה ואילך. ע' קלד ואילך.
השיחות תשמ"ז ח"א ע' 21. (56) ישע"א שם, כו.
(53) רמב"ם סוף הלי' חנוכה. וראה לקו"ש (57) שופטים טז, יח.

לסעודה³⁴. ומזה נמשך גם בכל יום ויום, באופן שהכל מוכן לעבודת האדם, שהתחלת היום היא בברכת השחר, כדאיתא בגמרא סוף ברכות³¹ כד מתער (משינתו) אומר אלקי נשמה שנתת בי טהורה היא (ורק לאח"ז אתה בראתה אתה יצרתה ואתה נפחתה בי), ויש גם הנתינת כח בכל בוקר [שלכן דוקא בבוקר העבודה היא בקלות בנקל ובטוב יותר], כמבואר בתורה אור³⁵ על הפסוק³⁶ וישכם לבן בבוקר, שבכל יום בבוקר מאיר בחי' לובן העליון (עליון דייקא³⁷), שהוא מקור הרחמים העליונים כו' — בדוגמת התגלות י"ג מדה"ר שבחודש אלול, ובכח זה עובד עבודתו בהליכתו לבית הכנסת, ומבית הכנסת לבית המדרש³⁸, ואח"כ באופן דהנהגה בהם מנהג דרך ארץ³⁹, כל אחד ואחד לפי עבודתו כו'. ועד למעמד ומצב המבואר בסיום המשל הנ"ל אודות התגלות י"ג מדה"ר שבחודש אלול, שהולך אחרי המלך בלכתו העירה, ואח"כ בבואו להיכל מלכותו, כיון שנעשה מהיחידי סגולה שנכנסים גם להיכל מלכותו, ועד להאופן שיהיו לך לבדך⁴⁰, ישראל ומלכא בלחודוהי⁴¹.

ג) וממשיך במאמר⁴², שבשביל הארת י"ג מדה"ר צריך לעשות כלים למטה, ועז"נ⁴³ אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי ואל חדר הורתי, בית אמי זו תורה שבכתב, וחדר הורתי זו תורה שבעל פה⁴⁴. וכן צ"ל ענין הצדקה⁴⁵, שזהו מה שמקדים בשווקים וברחובות אבקשה גו', שזהו המקום של בעלי עסק, שעיקר עבודתם בענין הצדקה. ושני ענינים אלו, תורה וצדקה, הם הכלים שעל ידם נאחו גילוי הארת י"ג מדה"ר, א"ל הוי' ויאר לנו. וזהו שלאחרי אני לדודי ודודי לי נאמר הרועה בשושנים, היינו, שפעולת הענין דאני לדודי ודודי לי היא בגלל הענין דהרועה בשושנים, שיש בזה ב' פירושים⁴⁶, פי' הא', ששושנים קאי על י"ג מדות הרחמים, כי שושנה יש בה תליסר עלין⁴⁷

- (34) סנהדרין לח, א ובפרש"י שם.
 (35) ויצא כד, ב.
 (36) שם לב, א.
 (37) ראה לקו"ת שם (לב, ב) בהגהה.
 (38) ברכות בסופה. וראה שו"ע אדה"ז
 אור"ח סקנ"ה.
 (39) שם לה, ב. וראה שו"ע אדה"ז שם.
 (40) משלי ה, יז.
 (41) ראה זהר ח"ג לב, א. ח"א רח, ב.
 (42) לקו"ת שם לב, ד.
 (43) שה"ש ג, ב"ד.
 (44) ראה זהר ח"ג מ, סע"ב ובמקדש מלך
 שם. אוה"ת שה"ש ח"ב עה"פ (ע' שעג).
 (45) לקו"ת שם.
 (46) לקו"ת פ' ראה ד"ה אני לדודי גו' הרועה בשושנים (לג, א ואילך). וראה גם ד"ה אני לדודי דש"פ ראה שנה זו (לעיל ע' ... ואילך).
 (47) הקדמת הזהר בתחילתה.

בס"ד. אור ליום ה' פ' שופטים, ליל אדר"ח אלול, ה'תשל"ה

(הנחה בלתי מוגה)

אני לדודי ודודי לי, וידוע מ"ש בספרים² שזהו ר"ת אלול, וישנו גם הרמז בסופי התיבות, ד' יו"דין, שהם בגימטריא ארבעים³, שבהם נכללים גם עשרת ימי תשובה שלאחרי חודש אלול, מראש השנה עד יום הכיפורים. והענין בזה, כפי שמבאר רבינו הזקן בלקוטי תורה⁴, ש"באלול מתחיל בחי' אני לדודי, דהיינו בחי' אתערותא דלתתא, עד ר"ה ויוה"כ שהם בחי' המשכת אלקותו ית' למטה כו', וזהו בחי' ודודי לי", והיינו, שענין ודודי לי קאי על עשי"ת, שעליהם נאמר דרשו הוי' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב. ומבאר בפרטיות, "שאו הוא זמן התגלות מלכותו ית', ולכן קוראין לו המלך, כי מלכותך מלכות כל עולמים", פי' שאפילו בעולמות הנעלמים (שהם העולמות העליונים) תפול עליהם אימת המלך ופחדו, ומזה נמשך גם למטה על כללות נש"י לקבל עול מלכות שמים עליהם [החל מר"ה, שבו מקבל כל אחד מישראל עליו עול מלכותו ית', וענין זה נמשך אח"כ בכל עשי"ת, כמבואר בארוכה בפע"ח⁵ שבהם נעשה בנין המלכות] ותהי' יראתו על פניהם כל השנה". וממשיך לבאר, "כי יראת ה' [ומוסיף] ואהבתו [אף שהתגלות מלכותו בר"ה פועלת אימת המלך ופחדו — ותהי' יראתו כו', ולכן גם באתעדל"ת שבאלול (דלקמן) כותב גם האהבה ויראה] אינה עשוי' ונטועה בלב האדם מכח עצמו, כ"א מכח ההארה הנמשך עליו מלמעלה בעת זמן התגלותו, דהיינו בר"ה בחי' יראה כו'", והיינו, שלא מספיק מה שבלב כל אחד מישראל נטועה אהבה מסותרת שנכלל בה גם דחילו (כמבואר בתניא⁶), כיון שיש צורך שיהי' זה בגלוי, ולכן ניתוסף (ולא רק הוספה, אלא ענין עיקרי) גם היראה והאהבה שבאים מלמעלה. ומסיים, "וזהו בחי' ודודי לי. רק שצריך תחלה לעורר את האו"ר (אהבה ויראה, כנ"ל) ע"י אתערותא דלתתא שהיא באלול", שזהו הענין דאני לדודי.

- (1) שיר השירים ו, ג.
 (2) אבודרהם סדר תפלת ר"ה. פרי עץ חיים שער ר"ה פ"א. ראשית חכמה שער התשובה פ"ד (ד"ה עוד יש). ב"ח לטור אור"ח סתקפ"א (ד"ה והעבירו).
 (3) ראשית חכמה וב"ח שם.
 (4) פ' ראה לב, א.
 (5) ישעי' נה, ו. ר"ה יח, א. וש"נ.
 (6) תהלים קמה, ג.
 (7) שער ר"ה פ"א ואילך.
 (8) פי"ח.

אמנם כדי שתהי' האתעדל'ת כדבעי, יש צורך באתעדל'ע שלפנ'ז, שזהו מה שממשיך בלקו'ת, ש'נודע ש(כבר) באלול הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים", אע"פ ש"הם ימות החול ואינם יו"ט כמו שבתות וימים טוב שבהם התגלות אלקות כו", אלא שאין זה בדומה ל"ג מדה"ר שמאירים ביוהכ"פ. ומבאר זה¹⁰ ע"פ משל למלך שקודם כואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה [נורק לאח"ז הם הולכים אחריו העירה], ואז רשאים [ויכולים¹¹] כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו [ועושים כן בפועל], והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם. וכך הענין עד"מ בחודש אלול יוצאין להקביל אור פניו ית' בשדה כו' שהוא ענין הארת י"ג מדות כו", החל משם א"ל שהוא ראשית כל הי"ג מדות¹² (ע"פ המבואר בכתבי האריז"ל¹³), שזהו מ"ש¹⁴ א"ל הוי' ויאר לנו, אור פניו, באור פני מלך חיים¹⁵, והיינו, שמתגלה הפנימיות דלעילא (שזהו"ע י"ג מדה"ר) בהפנימיות דנש"י, שזהו הענין דבקשו פני (ביחד עם) את פניך הוי' אבקש¹⁶.

(ב) **והנה** ע"פ משל הנ"ל נמצא שבנ"י נקראים אנשי העיר, והם יוצאין מן העיר ומקבלין פניו של המלך בשדה, ששם נמצא המלך מקודם לכן. וע"פ המבואר במאמר הנ"ל בלקו'ת שמהענין דאני לדודי ודודי לי נמשך בנוגע ליראת ה' ואהבתו במשך כל השנה, מובן שכן הוא גם בנוגע לפרט זה (שבאמת הוא ענין כללי), שבנ"י הם אנשי העיר¹⁷, והם יוצאין מן העיר לקבל פני המלך שנמצא מקודם לכן בשדה, שכשם שהוא בחודש אלול, עד"ז הוא גם בעבודת האדם (אתם קרויין אדם¹⁸) במשך כל השנה כולה.

והביאור בזה בפשטות, דהנה, חודש אלול בא לאחר חודש אב, ובכללות לאחר ההנהגה של כל השנה כולה, וכידוע מאמר

- (9) סידור האריז"ל (להר"ש מרשקוב) בסדר כוונת ר"ח אלול בתחילתו. משנת חסידים מסכת אלול פ"א מ"ג.
(10) לקו'ת שם, ב.
(11) הוספת (ביאור) כ"ק אדמו"ר מהור"י צ' בסד"ה לך אמר לבי הי'ש"ת (סה"מ הי'ש"ת ע' 167. הי'ש"ת ע' 285).
(12) ראה זח"ג קלא, ב. וראה אגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ב ע' שסט.
- (13) ראה עץ חיים שער יג (שער א"א) פ"ג. פרי עץ חיים שער הסליחות פ"ד.
(14) תהלים קיח, כז.
(15) משלי טז, טו.
(16) תהלים כז, ח. וראה לקו'ת תצא לו, ב. נצבים מד, ג. ובכ"מ.
(17) ראה גם לקו'ת ח"ד ע' 1343 ואילך.
(18) יבמות סא, א.

רבתינו נשיאנו עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו¹⁹ שחודש אלול הוא חודש החשבון על כל השנה שלפנ'ז. והנה, העבודה בכללות השנה היא כמ"ש²⁰ ועשית כל מלאכתך, באופן שכל מעשיך יהיו לשם שמים²¹ ובכל דרכיך דעה²², כיון שבשביל זה היתה ירידת הנשמה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא²³, כדי לעשות לו ית' דירה בתחתונים²⁴ דוקא, בעולם שאין תחתון למטה ממנו²⁵. וכמ"ש²⁶ באתי לגני, לגנוני, למקום שהי' עיקרי בתחילה, דעיקר שכינה בתחתונים היתה, ולכן צריך לגלות ולפעול בתחתונים ששם הי' עיקר שכינה, כפי שהי' מקודם, ועוד יותר כו'. ומזה מובן, שהמקום שבו מגלים וממשיכים אלקות במשך חדשי השנה נקרא (במשל) בשם שדה, שמיועד לחרישה וזריעה כו', בדוגמת השדה הראשונה שעלי' נאמר²⁷ ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. וזהו המקום שבו נמצא המלך, כמשנ"ת במאמרים שלפנ'ז²⁸ בפירוש הפסוק²⁹ ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד, שמלך עילאה³⁰ (מלכותך מלכות גו') נעבד כביכול לשדה שבו נעשה הענין דלעבדה ולשמרה, ועד לאופן שנעשה יתרון כו'. אמנם, הנתינת כח לעבודת בנ"י בשדה הנ"ל, היא, בגלל שהנשמה באה מאיגרא רמה, כמאמר³¹ נשמה שנתת בי טהורה היא, ועד לבחי' טהירו עילאה כפי שהיא לפני הצמצום³², ומשם נמשכה בעולמות למטה, אתה בראתה יצרתה ועד לנפחתה, בעולם שאין תחתון למטה הימנו, כדי לעשות לו ית' דירה בתחתונים. וזהו גם מה שנקראים אנשי העיר, שקאי על עיר אלקינו (עלי' נאמר³³ גדול הוי' גו' בעיר אלקינו), בחי' המלכות, ועד כפי שהיא לפני הצמצום כו'.

והנה כללות הענין דויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה הי' בר"ה, שבו נברא אדה"ר, לאחר שהעולם הי' כבר במעמד ומצב שהכל מוכן

- (19) סה"מ תרצ"ו ס"ע 141 ואילך (וש"נ).
(20) ובכ"מ.
(21) ד"ה לא היו יו"ט לישראל כט"ו באב (לעיל ע' ... תו"מ סה"מ אב ע' קסח ואילך).
(22) יתרו כ, ט.
(23) אבות פ"ב מ"ב.
(24) משלי ג, ו.
(25) ע"פ לי' חז"ל — חגיגה ה, ב.
(26) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז.
(27) ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו.
(28) ובכ"מ.
(29) תרס"ו ע' תרמ.
(30) תהלים מח, ב. וראה תו"א וארא נו, ב.
(31) ראה בארוכה המשך באתי לגני הי'ש"ת.
(32) תהלים מח, ב. וראה תו"א וארא נו, ב.
(33) תהלים מח, ב. וראה תו"א וארא נו, ב.
- (27) בראשית ב, טו.
(28) ד"ה לא היו יו"ט לישראל כט"ו באב (לעיל ע' ... תו"מ סה"מ אב ע' קסח ואילך).
(29) קהלת ה, ח.
(30) ראה זח"א קכב, א. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קכט, ג ואילך. סה"מ תר"ל ע' כ ואילך. עת"ר ע' שכב. ע' תמא.
(31) נוסח ברכות השחר — מברכות ס, ב.
(32) ראה לקו'ת בחוקותי מז, א. המשך
(25) תניא פרק לו.
(26) שיר השירים ה, א. שהש"ר עה"פ.
(33) תהלים מח, ב. וראה תו"א וארא נו, ב.